

7103 sayılı Kanun kapsamında hurdaya ayrılan aracın işletme aktifinden çıkarılmasında (çekilmesinde) KDV uygulaması ve belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK-1-21817]-711223
Tarih	28.09.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK-1-21817]-E.711223

28.09.2020

Konu : Hurdaya ayrılan aracın bilanço kayıtlarından çıkarılmasında KDV uygulaması ve belge düzeni hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi kapsamında 1997 model aracınızın trafik sicil kaydının silinerek hurdaya ayırma işleminin tamamlandığı, herhangi bir hurda bedeli almadığınız, sadece yeni araç alımında ÖTV indirimine hak kazandığınızı belirtilerek söz konusu aracınızın bilanço kayıtlarından çıkarılması işleminde

- Fatura düzenleyip düzenlemeyeceğiniz,
- Faturayı KDV'li mi düzenleyeceğiniz,
- Faturayı kimin adına düzenleyeceğiniz,
- Faturada yer alacak tutarın aracınızın kayıtlarında yer alan tutar mı yoksa ÖTV tutarına hak kazandığınız tutar mı olacağı

hususlarında Başkanlığımız görüşünü talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

I-KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,
- 2/1 inci maddesinde, teslimin bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesi olduğu,
- 3 üncü maddesinde, vergiye tabi malların her ne suretle olursa olsun vergiye tabi işlemler dışındaki amaçlarla işletmeden çekilmesinin teslim sayılan hal kapsamında olduğu,
- 17/4-g maddesinde, metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıkları ile konfeksiyon kırıntılarının tesliminin katma değer vergisinden istisna olduğu

hükme bağlanmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/C-2.1.3.3.3.2) bölümünde, hurda kavramının; her türlü metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt ve cam hurdasını, bunların hurda halindeki karışımlarını, aynen veya onarılmak suretiyle üretim amaçlarına uygun olarak kullanılamayacak haldeki metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt ve cam karakterli her türlü ham, yarı mamul ile mamul maddeyi ifade ettiği açıklanmıştır.

Tebliğin aynı bölümünde ayrıca, araç-gereç ve iş makinelerinin, Kanunun (17/4-g) maddesi veya tevkifat uygulaması kapsamında değerlendirilebilmesi için ekonomik ömrünü doldurmuş bir şekilde satılması ve satış sonunda alıcının bunları, hurda olarak değerlendirmesi gerektiği, aynen veya onarılmak suretiyle üretim amaçlarına uygun olarak kullanılacak durumda olanların tesliminin tevkifat kapsamında değerlendirilmeyeceği ile ilgili mevzuat çerçevesinde hurdaya ayrılmak suretiyle trafikten çekilmeleri nedeniyle teslimleri 3065 sayılı Kanunun (17/4-g) maddesi uyarınca vergiden müstesna olan motorlu kara taşıtlarının tesliminde de aynı şekilde işlem tesis edileceği belirlenmiştir.

Diğer taraftan, Karayolları Trafik Yönetmeliğinin "Araçların Hurdaya Çıkarılması" başlıklı 39 uncu maddesinde;

- Ekonomik ömrünü doldurma, eskime, yıpranma, kaza, yanma, tahrip edilme ve benzeri nedenlerle kullanılamaz duruma gelen araçların; sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin dilekçesi üzerine, muayeneye tabi tutulmadan müracaat tarihi itibarıyla herhangi bir trafik tescil şube veya bürosunda hurdaya çıkarılacağı,
- Araca ait tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konularak sahiplerine geri verileceği, motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakalarının geri alınarak iptal edileceği,
- Hurdaya ayrılmış olan taşıtların, onarımla yenilenseler bile tescil edilemeyeceği

ifade edilmiştir.

Buna göre, bilançonuzda kayıtlı söz konusu aracın, ekonomik ömrünü tamamlamış olması ve aynen veya onarılmak suretiyle üretim amacına uygun olarak kullanılamayacak halde olması durumunda, yeni araç alımında ÖTV indiriminden faydalanmak üzere ilgili trafik müdürlüğüne tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konulmak suretiyle hurdaya ayrılarak işletmeden çekilmesi KDV Kanununun (17/4-g) maddesi kapsamında KDV'den istisnadır. Ancak, söz konusu aracın bu kapsamda olmaması halinde, işletmeden çekişinde/tesliminde genel hükümler çerçevesinde KDV hesaplanacaktır.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların mükellefler tarafından, esas itibarıyla, mezkûr Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde düzenlenen veya Bakanlığımıza verilen yetkiye dayanılarak düzenlenmesi uygun bulunan belgelerden herhangi birisi ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanununun;

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 232 nci maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. *Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;*

2. *Serbest meslek erbabına;*

3. *Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;*

4. *Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;*

5.Vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler."

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca Kanunun 267 nci maddesinde, emsal bedelin, gerçek bedeli belli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değer olduğu ve emsal bedelinin sırasıyla ortalama fiyat esası, maliyet bedeli esası veya takdir esaslarından birinin uygulanması suretiyle tespit edileceği; 328 inci maddesinde de, devir ve trampanın satış hükmünde olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinde, *"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2019 tarihine kadar, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listenin 8701.20, 87.02, 87.03, 87.04 G.T.İ.P. numaralarında yer alan, kayıt ve tescile tabi 16 ve daha büyük yaştaki araçların adına kayıtlı gerçek veya tüzel kişiler tarafından, ilgili mevzuat gereğince kayıt ve tescili silinerek, doğrudan veya ihracatçılar vasıtasıyla ihraç edilmesi ya da bir daha kullanılmamak üzere hurdaya çıkartılması halinde, her bir araç için aynı cins (87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan araçlardan sadece motor silindir hacmi 1600 cm³ 'ü geçmeyen) yeni bir aracın ilk iktisabında tahakkuk eden özel tüketim vergisinin 10.000 Türk lirasını aşmamak üzere araçların cinsleri ve özelliklerine (motor silindir hacmi, sınıfı, özel tüketim vergisi oranına esas matrahı gibi) göre Bakanlar Kurulunca tespit edilecek kısmı, terkin edilir.*

..." hükmü yer almakta olup, söz konusu maddenin uygulama usul ve esasları "7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Geçici 1 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Genel Tebliğ" ile belirlenmiştir.

Buna göre, aktifinize kayıtlı aracın bahse konu mevzuat dahilinde hurdaya ayrılarak işletmeden çekilmesine yönelik olarak ilgili kuruma tesliminde, işlemin mahiyetine ilişkin açıklamalara da yer verilmek suretiyle, emsal bedel üzerinden fatura düzenlenmek suretiyle aktifinizden/kayıtlarınızdan çıkarılması icap etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 12.09.2026